

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De kwaliteit van de residentiële zorg bij het Lang Verblijfhuis

Residentiële opvang op Bonaire

Utrecht, februari 2016

Motto

Naar zichtbare kwaliteit in de jeugdhulp!

Missie

De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Veiligheid en Justitie voeren het landelijk toezicht in het kader van de Jeugdwet uit. Als waren zij één inspectie zien zij in het kader van de Jeugdwet toe op de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering en de andere instellingen in het jeugddomein. Daarnaast zien zij toe op de naleving van de wetgeving. Het landelijk toezicht jeugd stimuleert met haar toezicht de voorzieningen tot goede en veilige verzorging, opvoeding en behandeling van kinderen in de jeugdhulp en in de jeugdbescherming en -reclassering en de ondersteuning van ouders en verzorgers van die kinderen. Het landelijk toezicht jeugd draagt er aan bij dat de samenleving er op kan vertrouwen dat kinderen en ouders op tijd en op maat de hulp en zorg krijgen van de instellingen en de professionals. Het onafhankelijke oordeel van het landelijk toezicht jeugd over de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering is relevant voor de professional, de instelling en de overheid en helpt bij het verbeteren van die kwaliteit.

De foto op de voorkant betreft geen personen in de jeugdhulp en is uitsluitend ter illustratie.

De kwaliteit van de residentiële zorg bij het Lang Verblijfhuis

Residentiële opvang op Bonaire

Samenvatting

Sinds 10 oktober 2010 horen de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba, kortweg Caribisch Nederland, bij Nederland. De eilanden hebben de status van 'openbaar lichaam'. Deze status is vergelijkbaar met die van een gemeente in Nederland, maar maakt het mogelijk dat de regelgeving in Caribisch Nederland anders is dan in Europees Nederland. De Jeugdwet is er bijvoorbeeld niet van toepassing.

Vooruitlopend op de wettelijke grondslag voor haar toezichthoudende taak heeft de Inspectie Jeugdzorg eind 2013 onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland. Het onderzoek werd uitgevoerd bij meerdere instellingen, waaronder het Lang Verblijfhuis (verder: LVH) van Stichting Project. In oktober 2015 vond een hertoets plaats. De inspectie is bij haar onderzoek uitgegaan van een door Jeugdzorg en Gezinsvoogdij Caribisch Nederland (verder JGCN) opgesteld kwaliteitskader dat de inspectie nader geconcretiseerd heeft met haar verwachtingen (zie bijlage 1). Met de conclusies en aanbevelingen beoogt de inspectie een stimulans te geven tot een doorontwikkeling van de kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland.

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de zorg door het LVH **verbeterd** is ten opzichte van 2013 en dat de kwaliteit **voldoende** is. De inspectie ziet dat er sinds 2013 een positieve kwaliteitsontwikkeling heeft plaatsgevonden bij LVH. In 2013 deed de inspectie de aanbeveling om te zorgen voor multidisciplinaire toetsing van besluiten, structurele aansturing van alle uitvoerend medewerkers en concrete individuele hulpverleningsplannen per cliënt. De inspectie heeft geconstateerd dat deze aanbevelingen deels zijn opgepakt. De inspectie doet de volgende aanbevelingen aan Stichting Project om de kwaliteit van de zorg bij LVH verder te verbeteren:

Uitvoering hulpverlening

- Zorg dat relatie met de leefomgeving van de jongere zoveel mogelijk gecontinueerd wordt tijdens de plaatsing.
- Zorg voor plannen waarin zowel doelen voor op de groep als voor de thuissituatie worden geformuleerd, zodat zichtbaar kan worden gewerkt aan het perspectief naar huis.

Risicomanagement

- Zorg ervoor dat voor elke jongere bij opname een risicotaxatie beschikbaar is, door:
  - afspraken te maken met JGCN over de overdracht van de inhoud van risicotaxaties bij binnenkomst en bij veranderende omstandigheden;
  - zelf systematische risicotaxaties uit te voeren bij opname van een jongere wanneer een risicotaxatie ontbreekt en vast te stellen wanneer risicotaxaties herhaald dienen te worden.

Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

- Zorg voor deskundigheid bij medewerkers over het voorkomen van fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag op zowel de groep als in de thuissituatie/netwerk.

De inspectie wil voor 1 april 2016 geïnformeerd worden over de verbetermaatregelen die getroffen worden naar aanleiding van deze aanbevelingen. De inspectie volgt de uitvoering van de verbeteringen in het reguliere toezicht.

Inhoudsopgave

1 Inleiding

In oktober 2015 heeft de Inspectie Jeugdzorg onderzoek gedaan bij de residentiële voorziening Lang Verblijfhuis (verder: LVH) van Stichting Project. Doel van het onderzoek was om te bepalen in hoeverre Stichting Project verbeteringen heeft doorgevoerd naar aanleiding van eerder toezicht in 2013 en een oordeel te geven over de kwaliteit van de zorg door LVH.

1.1 Lang Verblijfhuis

In 2004 is Stichting Project vanuit een particulier initiatief opgericht. Sinds 1 mei 2012 is de stichting naast een reboundcentrum en een trainingscentrum, met behulp van een subsidie van VWS een residentiële opvang voor jongeren van 9 tot 18 jaar gestart. Sinds juli 2015 wordt binnen LVH een andere doelgroep opgevangen. Het is nu een kleinschalige woonvoorziening voor jongeren van 12 tot 18 jaar die een periode niet meer thuis kunnen wonen. Het gaat om jongeren met emotionele- en gedragsproblemen, soms met een licht verstandelijke beperking (niet lager dan een IQ van 65). De groep bestaat uit maximaal acht jongeren, daarnaast is er één crisisplaats.
De jongeren worden gedurende anderhalf tot maximaal twee jaar intensief begeleid met bij voorkeur het perspectief op terugplaatsing naar huis. LVH werkt o.a. samen met de ambulante hulp en gezinsvoogdij van JGCN, de Scholengemeenschap Bonaire en het trainingscentrum van Stichting Project om doelen te bereiken.

Uitkomsten toezicht 2013
In 2013 constateerde de inspectie dat LVH werkte met een duidelijk beschreven methodiek, maar dat individuele hulpverleningsplannen ontbraken in dossiers. Hierdoor was niet zichtbaar aan welke individuele doelen per jongere gewerkt werd en wanneer de hulpverlening geslaagd was. Positief was dat de hulpverlening binnen LVH duidelijk gericht was op terugkeer van de jongere naar huis. Binnen LVH werden geen veiligheidsinschattingen gedaan. Ook moest LVH meer oog hebben voor het pedagogisch element bij het straffen en belonen. Een bijzonder punt van aandacht betrof de interne sturing bij LVH, omdat de coördinator zou gaan vertrekken en de gedragswetenschapper onvoldoende structureel was betrokken bij de uitvoering van de hulpverlening.

1.2 Toezicht en toetsingskader

Toezicht door de Inspectie Jeugdzorg
De jeugdbescherming en jeugdzorg in Caribisch Nederland vallen onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse rijksoverheid.[1] Momenteel wordt gewerkt aan de wettelijke grondslag voor het toezicht op de kwaliteit door de Inspectie Jeugdzorg. Op verzoek van de staatssecretaris van

[1] De uitvoering van de jeugdzorg en (gezins-)voogdij in Caribisch Nederland vindt plaats onder rechtstreekse verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van VWS. De minister van Veiligheid en Justitie is politiek verantwoordelijk voor de (gezins-)voogdij.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mede namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, voert de inspectie, vooruitlopend op de wettelijke grondslag, toezichtactiviteiten uit in Caribisch Nederland.

Toetsingskader

De jeugdzorg en gezinsvoogdij in Caribisch Nederland zijn nog in opbouw. JGCN heeft, na bezoek van de inspectie in 2011, een kwaliteitskader opgesteld dat bestaat uit door de inspectie aangedragen criteria, die door JGCN nader zijn geoperationaliseerd. Er is (nog) geen wettelijk kader voor de kwaliteit van jeugdzorg. De instellingen streven ernaar om zorg te bieden die voldoet aan de eisen die zijn vastgelegd in dit kwaliteitskader.
Om de kwaliteit te kunnen onderzoeken heeft de inspectie de criteria van het kwaliteitskader nader geconcretiseerd in verwachtingen. In 2013 is aan de hand hiervan voor het eerst toezicht uitgevoerd bij zowel JGCN als de twee particuliere residentiële voorzieningen[2]. Omdat het kwaliteitskader wordt gezien als een 'groeimodel' waarin gefaseerd toegewerkt wordt naar een kwaliteitsniveau voor verantwoorde zorg over de hele linie, zijn voor het toezicht in 2015 de verwachtingen van de inspectie aangescherpt en wordt voor het eerst een oordeel gegeven over de kwaliteit. Bij de residentiële voorzieningen zijn de thema's 'uitvoering hulpverlening', 'toezicht op de jeugdige', 'risicomanagement' en 'omgaan met grensoverschrijdend gedrag' beoordeeld. Daarnaast wordt er een oordeel gegeven over de thema's waarop na 2013 in het bijzonder verbetering nodig was. Bij LVH was dit 'interne sturing'. Het kwaliteitskader met de verwachtingen van de inspectie is opgenomen in bijlage 1.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen over LVH. Hoofdstuk 3 bevat het eindoordeel.
In de bijlagen treft de lezer achtereenvolgens het kwaliteitskader, de onderzoeksverantwoording en een lijst met gebruikte afkortingen aan.

---

[2] Zie rapport Inspectie Jeugdzorg "Kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland", maart 2014.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk geeft de Inspectie Jeugdzorg haar oordeel weer op de thema's uitvoering hulpverlening, toezicht op de jeugdige, risicomanagement, omgaan met grensoverschrijdend gedrag en interne sturing. Elke paragraaf bevat een tabel met de oordelen van de inspectie over elke indicator:

V	Voldoende
M	Matig
O	Onvoldoende

2.1 Uitvoering hulpverlening

1 Uitvoering hulpverlening	
1.1 Er wordt gewerkt volgens een methodiek	V
1.2 De zorg is planmatig en doelgericht	V
1.3 De zorg wordt geëvalueerd	V
1.4 De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jeugdige verleend	M

LVH werkt aan de hand van de Forsa-methode: dit is een strak gestructureerd dagprogramma waarin de groepsdynamica centraal staat. In de fasering van de hulpverlening wordt onderscheid gemaakt tussen een groepsfase en een individuele fase. Daarbij is het uitgangspunt dat het voor jongeren van belang is om vertrouwen op te bouwen in henzelf en in de groep. Onderdeel van de methodiek zijn de dagelijkse (groeps-) trainingen die LVH na schooltijd voor de jongeren organiseert. Positief is dat jongeren die op de wachtlijst staan voor een verblijf bij LVH, al mogen meedoen met de trainingen.

LVH werkt met individuele hulpverleningsplannen voor de jongeren die in overleg met de jongere worden opgesteld. De plannen bevatten concrete doelen voor de jongeren, die afhankelijk zijn van de fase waarin een jongere zich bevindt. In de eerste fase zijn de doelen voor alle jongeren gelijk, het gaat dan om doelen als omgaan met groepsgenoten, je aan afspraken houden, je laten aanspreken. Vanaf de tweede fase zijn de doelen meer gericht op de individuele jongere. In de derde fase staat de eigen verantwoordelijkheid van de jongere centraal. Elke maand evalueert de mentor met de jongere het hulpverleningsplan en wordt het plan waar nodig geactualiseerd en aangepast.

LVH hanteert voor elke jongere het perspectief terug naar huis, maar tijdens het verblijf in LVH is het continueren van het contact met de oude leefomgeving beperkt. Jongeren kunnen in de eerste week van het verblijf in LVH wel telefonisch contact hebben met ouders en opvoeders en daarna kan dit in overleg met de gezinsvoogd worden uitgebreid. Daarnaast kunnen jongeren bijvoorbeeld niet blijven deelnemen aan hun eigen sportclubs. Aandachtspunt is voorts dat in de plannen voor

de jongeren geen doelen zijn opgenomen voor de jongere of het gezin, gericht op dit perspectief. De gezinsbegeleider van LVH begeleidt ouders individueel, maar waaruit deze begeleiding bestaat is niet zichtbaar in de plannen en evaluaties. Wat voorts opvalt, is dat LVH voor zaken waar toestemming van ouders nodig is, genoegen neemt met een handtekening van de gezinsvoogd, terwijl het gezag bij ouders ligt.
Naast de individuele ouderbegeleiding, betrekt LVH de ouders actief bij de zorg door gezamenlijke thematische ouderbijeenkomsten te organiseren, waaraan deelname verplicht is.

2.2 Risicomanagement

5	**Risicomanagement**	
5.1	Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid	O
5.2	Bij beslissingen omtrent kinderen vormt de veiligheid van het kind de eerste Overweging	V

Medewerkers maken geen veiligheidsinschattingen aan de hand van vastgestelde criteria. Niet bij aanvang van de plaatsing noch na verloop van tijd of bij gewijzigde omstandigheden. In de dossiers zijn ook geen veiligheidsinschattingen aangetroffen van de plaatser, bijvoorbeeld de gezinsvoogd of ambulante hulpverlening van JGCN. Er zijn geen afspraken tussen LVH en JGCN over het delen van deze informatie bij de start van de hulpverlening.
Wel is veiligheid een primaire overweging bij besluiten over jongeren. Zo bepaalt de gezinsbegeleider of een jongere naar huis kan in de casussen waarbij zij betrokken is, door een veiligheidsinschatting te maken aan de hand van eigen criteria zoals huisvesting, financiën en relatie. Het uiteindelijke besluit wordt in een multidisciplinair team besproken.

2.3 Toezicht op jeugdigen en residentiële zorg

6	**Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg**	
6.1	De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen	V
6.2	Er is toezicht op de jeugdigen, ook ’s nachts	V
6.3	Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat	V

Het huis van LVH is geschikt voor het opvangen van de doelgroep (12-18 jaar). Het is een overzichtelijk huis, centraal gelegen in een woonwijk. Jongeren hebben een eigen kamer die ze zelf mogen inrichten. De jongeren zijn wanneer ze in het LVH zijn, altijd in het zicht van de groepsleiding. Er is altijd een medewerker van LVH aanwezig. Als de jongeren overdag aanwezig zijn, zijn er twee medewerkers. ‘s Nachts heeft een medewerker waakdienst.

2.4 Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

7	**Omgaan met grensoverschrijdend gedrag**	
7.1	Er is beschreven wat grensoverschrijdend gedrag is	V
7.2	Er wordt actief gehandeld om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen	M
7.3	Medewerkers worden geschoold in het signaleren, voorkomen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag	M

LVH heeft een protocol agressie en een protocol voor het omgaan met (ander) grensoverschrijdend gedrag.
Door actief toezicht op de jongeren, overdag en 's nachts, probeert de groepsleiding incidenten te voorkomen. Dit gaat zover dat 's nachts elk uur controle plaatsvindt of de jongere nog in (het eigen) bed ligt. Hierin wordt geen maatwerk geleverd, ook jongeren waarbij het risico op grensoverschrijdend gedrag als laag wordt ingeschat, worden elke nacht gecontroleerd.
Medewerkers zijn binnen de trainingen in de Forsa-methode, getraind in het herkennen en omgaan met (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. In dit kader zijn medewerkers ook getraind in het vastpakken en vasthouden van jongeren, hoewel juist deze maatregelen in de open jeugdzorg niet toegepast mogen worden. Medewerkers zijn nog niet expliciet getraind in het de-escalerend werken.

2.5 Interne sturing

10	**Interne sturing**	
10.1	Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	V
10.2	Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	V
10.3	Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	V
10.4	Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	V
10.5	Er vinden functioneringsgesprekken plaats	V

Iedere groepsleider is mentor van één of meer jongeren en neemt vanuit die rol dagelijkse beslissingen. De mentor is verantwoordelijk voor het opstellen van het hulpverleningsplan in overleg met de jongere. De gezinsbegeleider is verantwoordelijk voor de contacten met het gezin/netwerk van de jongere. De teamleidster stuurt het teamproces aan. Ze organiseert maandevaluaties over de jongeren door het team en begeleidt individuele medewerkers door het geven van advies. De directeur bewaakt de kwaliteit van de zorg door observaties op de groep en het geven van feedback aan de groepsleiding. De gedragswetenschapper is elke twee weken aanwezig en ondersteunt de medewerkers in de hulpverlening: hij ziet en beoordeelt alle hulpverleningsplannen en wordt betrokken bij complexe zaken.
Verschillende overlegvormen worden gebruikt voor afstemming en sturing. Elke week is er

managementoverleg tussen de directeur, teamleidsters van LVH en Kas di Karko[3], de leidinggevende van het trainingscentrum en de gezinsbegeleidster. De groepsleiding heeft met de teamleidster maandelijks een teamevaluatie. Twee keer per maand is er teamoverleg tussen de groepsleiding, teamleidster, de gedragswetenschapper en de gezinsbegeleidster.
Jaarlijks voert de teamleidster functioneringsgesprekken met de groepsleiders. De directeur voert functioneringsgesprekken met de gezinsbegeleidster en de teamleidster.

[3] Residentiële voorziening van JGCN, waarvan Stichting Project de dagelijkse aansturing uitvoert.

3 Eindoordeel en vervolg

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de zorg door het Lang Verblijfhuis **verbeterd** is ten opzichte van 2013 en dat de kwaliteit **voldoende** is.

De inspectie komt sinds 2008 met enige regelmaat in Caribisch Nederland en ziet positieve ontwikkelingen op het terrein van de jeugdzorg. Waar in de periode 2009 - 2011 de focus vooral lag op het opbouwen van de jeugdzorg, is sinds 2011 meer aandacht gekomen voor de inhoudelijke kwaliteit van de geboden zorg. In 2013 constateerde de inspectie LVH werkte met een duidelijk beschreven methodiek, maar dat individuele hulpverleningsplannen ontbraken in dossiers. Positief was dat de hulpverlening binnen LVH duidelijk gericht was op terugkeer van de jongere naar huis. Binnen LVH werden geen veiligheidsinschattingen gedaan. Ook moest LVH meer oog hebben voor het pedagogisch element bij het straffen en belonen. Een bijzonder punt van aandacht betrof de interne sturing bij LVH.

Uit het onderzoek van de inspectie in 2015 blijkt dat er een positieve ontwikkeling heeft plaatsgevonden sinds 2013. De uitvoering van de hulpverlening is planmatiger ingericht, nu voor alle jongeren hulpverleningsplannen worden opgesteld waarin maatwerk wordt geleverd. De mentoren worden hierbij ondersteund door de gedragswetenschapper, die frequenter beschikbaar is dan in 2013. Ook de interne sturing van de organisatie is verbeterd, omdat verantwoordelijkheden voor aansturing en ondersteuning duidelijk zijn geregeld. Aandachtspunten zijn nog gelegen in het systematisch inschatten van risico's van de jongeren in zowel de thuissituatie als op de groep. Ten aanzien van het omgaan met grensoverschrijdend gedrag is aandacht nodig om maatwerk per jongere te leveren, afhankelijk van de ingeschatte risico's. Om incidenten te voorkomen, wordt met name 's nachts heel beheersmatig gehandeld. Inhoudelijke deskundigheidsbevordering in het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag is nodig om te zorgen dat dit verandert.

Om de kwaliteit van de residentiële zorg door LVH nog verder te verbeteren, doet de inspectie de volgende aanbevelingen aan Stichting Project:

Uitvoering hulpverlening

- Zorg dat relatie met de leefomgeving van de jongere zoveel mogelijk gecontinueerd wordt tijdens de plaatsing.
- Zorg voor plannen waarin zowel doelen voor op de groep als voor de thuissituatie worden geformuleerd, zodat zichtbaar kan worden gewerkt aan het perspectief naar huis.

Risicomanagement

- Zorg ervoor dat voor elke jongere bij opname een risicotaxatie beschikbaar is, door:
  - afspraken te maken met JGCN over de overdracht van de inhoud van risicotaxaties bij binnenkomst en bij veranderende omstandigheden;

- zelf systematische risicotaxaties uit te voeren bij opname van een jongere wanneer een risicotaxatie ontbreekt en vast te stellen wanneer risicotaxaties herhaald dienen te worden.

Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

- Zorg voor deskundigheid bij medewerkers over het voorkomen van fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag op zowel de groep als in de thuissituatie/netwerk.

De inspectie wil voor 1 april 2016 geïnformeerd worden over de verbetermaatregelen die getroffen worden naar aanleiding van deze aanbevelingen. De inspectie volgt de uitvoering van de verbeteringen in het reguliere toezicht.

Bijlage 1 Kwaliteitskader verantwoorde zorg Caribisch Nederland

De inspectie heeft het toezicht van oktober 2015 uitgevoerd aan de hand van het door JGCN in 2011 opgestelde kwaliteitskader. Het kwaliteitskader is formeel niet van toepassing op de twee gesubsidieerde instellingen. Omdat JGCN als subsidieverstrekker wel verantwoordelijk is voor de kwaliteit van zorg die daar aan jeugdigen wordt geboden, heeft de inspectie met hetzelfde kader naar de zorg in die voorzieningen gekeken. Om de kwaliteit te kunnen toetsen heeft de inspectie de door JGCN geformuleerde criteria nader geconcretiseerd in wat de inspectie verwacht aan te treffen in de praktijk. Per thema heeft de Inspectie *cursief* deze nadere concretisering toegevoegd. De grijs gearceerde thema's zijn in 2015 niet onderzocht.

Verantwoorde zorg		***Verwachtingen inspectie***
1. Uitvoering hulpverlening	Er wordt gewerkt volgens een methodiek	*De methodiek is passend is voor de doelgroep en het doel van de hulp. De methodiek moet zichtbaar zijn in de uitvoering van de hulp. Bijvoorbeeld in het hulpverleningsplan, evaluaties en in het dagprogramma. De doelen waaraan gewerkt wordt sluiten aan bij de hulpvraag van het kind en de hulp wordt tijdig geleverd. Er is sprake van continuïteit in de hulpverlening. Professionals zorgen ervoor dat kinderen contact kunnen (onder)houden met hun ouders en hun netwerk. Bij pleegzorg verwacht de inspectie dat pleeggezinnen op verantwoorde wijze worden voorbereid, gescreend en begeleid en de matching met het pleegkind zorgvuldig tot stand komt.*
	De zorg is planmatig en doelgericht	
	De zorg wordt geëvalueerd	
	De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jongere verleend	

2. Gezinsgerichte aanpak	Ouders worden betrokken bij en aangesproken op de zorg voor hun kinderen Zorg is gericht op perspectief bij/met de ouders	*Om van een gezinsgerichte aanpak te spreken, is het niet alleen van belang dat ouders worden betrokken bij de hulp en dat zij worden aangesproken op de zorg, maar ook dat de inspanningen erop gericht zijn ouders in staat te stellen hun opvoedingsverantwoordelijkheid (weer) te nemen. Dit betekent dat de hulp zich niet alleen richt op het kind, maar ook op het oplossen van de eventuele problemen waarmee ouders te maken hebben. De jeugdzorg hoeft deze hulp niet zelf te leveren, maar heeft wel tot taak ouders te ondersteunen in het vinden van de benodigde hulp en het samenwerken met deze hulpverleners/ondersteuners.*
3. Rechtspositie cliënt	Cliënten kunnen met klachten terecht bij de coördinator of bij de directeur	*Cliënten worden bij de start van de hulpverlening geïnformeerd over de wijze waarop en bij wie klachten kunnen worden geuit. De instelling onderneemt actie indien kinderen en/of hun ouders aangeven ontevreden te zijn over de aan hen geboden hulp.* *Cliënten moeten ook de mogelijkheid hebben om hun dossier in te zien en inspraak te hebben in de hulpverlening.*

4. Samenwerking ketenpartners	Er wordt samengewerkt met relevante netwerkpartners Relevante informatie wordt uitgewisseld Knelpunten in de samenwerking kunnen worden besproken en er wordt gestreefd naar oplossingen	*De instelling stelt haar professionals in staat om samen te werken met ketenpartners. Er zijn samenwerkingsafspraken met netwerkpartners. Ook de kwaliteit van de samenwerking is van belang. Het gaat hierbij om o.a. informatie uitwisseling, het betrekken van ketenpartners bij de uitvoering van de hulpverlening, een heldere rol- en taakverdeling en het aanpakken van eventuele problemen in de samenwerking.*
Veiligheid		
5. Risico-management	Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid Bij beslissingen omtrent kinderen vormt de veiligheid van het kind de eerste overweging	*Het is niet alleen belangrijk dat er criteria voor veiligheid worden gehanteerd, maar ook dat veiligheidsinschattingen op vastgestelde momenten gedaan worden, bijvoorbeeld bij de start van de hulpverlening, bij het inschatten of het verantwoord is om een cliënt op de wachtlijst te plaatsen en bij veranderende omstandigheden. Maar ook in de residentie en pleegzorg, bijvoorbeeld in het geval van bijplaatsing van een kind of om te bepalen of omgang met ouders (z)onder begeleiding mogelijk is.* *Om veiligheidsinschattingen te kunnen maken, is het van belang dat de hulpverlener zicht heeft op hoe het met het kind gaat. Bijvoorbeeld door de jongere ook alleen te zien en afspraken te maken met andere professionals.* *Als er sprake is van acute onveiligheid, wordt actief opgetreden. Medewerkers zijn toegerust om te gaan met*

		acuut onveilige situaties voor kinderen.
6. Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg	De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen	*Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van het kind. De professional weet hoe het met de jongere gaat. Er worden afspraken gemaakt met andere professionals (bijvoorbeeld school of naschoolse opvang) om zicht op het kind te houden en geïnformeerd te worden wanneer het minder goed lijkt te gaan. De professional ziet het kind ook alleen.*
	Er is toezicht op de jeugdigen, ook 's nachts	
	Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat en de mate waarin ze zich veilig voelen	
7. Omgaan met grensover-schrijdend gedrag (residentie)	Er is beschreven wat grensoverschrijdend gedrag is	*Bij grensoverschrijdend gedrag wordt vooral gedacht aan grensoverschrijdend gedrag tussen kind in een residentiële voorziening. Er zijn ook andere vormen van ongewenst grensoverschrijdend gedrag zoals van een pleegouder richting een pleegkind of van een ouder richting een medewerker. Om dergelijk gedrag te voorkomen of effectief aan te kunnen pakken, is het van belang dat álle professionals weten wat grensoverschrijdend gedrag is en geschoold zijn cq. worden in het signaleren, voorkomen en omgaan ervan. De instelling beschikt over actuele VOG'S van alle personen van 18 jaar en ouder die in het pleeggezin wonen.*
	Er wordt actief gehandeld om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen	
	Medewerkers worden geschoold in het signaleren, voorkomen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag	
8. Handelwijze bij incidenten (residentie)	Interventies van groepsleiding na een incident zijn gericht op het herstellen van veiligheid van jeugdigen en medewerkers	*Niet alleen in de residentiële voorziening kunnen zich incidenten voordoen, ook in de ambulante hulpverlening, pleegzorg en gezinsvoogdij kan dit het geval zijn. Een voorbeeld is een pleeggezin dat zonder toestemming van de voorziening, met de kinderen verhuist naar het buitenland. Er dient een duidelijke definitie en procedure*
	Over incidenten wordt voldoende informatie vastgelegd en geëvalueerd	

		voor het omgaan met incidenten te zijn. De inspectie kijkt niet zozeer naar de aard van de incidenten, als wel naar het registreren, evalueren en het nemen van verbetermaatregelen door de instelling naar aanleiding van incidenten.
Voorwaarden		
9. Deskundigheid personeel	Het personeel beschikt over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren	*Professionals moeten beschikken over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren. De inspectie beoordeelt de deskundigheid in combinatie met interne sturing. Een professional met minder relevante opleiding en ervaring kan vanwege zijn achtergrond geschikt zijn voor de functie mits er sprake is van intensieve inhoudelijke begeleiding ('coaching on the job'). De instelling bieden medewerkers de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden.* *Van belang is dat er continuïteit in de bezetting en sturing is. Ook dient er voldoende capaciteit te zijn*. *De instelling beschikt over actuele VOG'S van medewerkers die contact hebben met kinderen of hun ouders.*
	Er zijn meerdere disciplines werkzaam	
	Er vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats	
	Er zijn geen bezwaren op basis van een VOG tegen een medewerker	
10. Interne sturing	Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden, en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	*Er zijn afspraken gemaakt en vastgelegd over het onderscheid in taken en verantwoordelijkheden. Duidelijk moet zijn welke besluiten moeten worden getoetst in multidisciplinair verband of door een leidinggevende en deze afspraken moeten worden nageleefd. Professionals krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding en worden aangesproken op*
	Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	
	Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	
	Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	
	Er vinden functioneringsgesprekken plaats	

		het nakomen van de afspraken. Deze overleg- en sturingsmomenten zijn structureel en gelden voor iedereen. Dit betekent dat ook de meewerkend coördinator begeleiding en sturing dient te krijgen. Nieuwe professionals worden aan de hand van een programma ingewerkt.

Bijlage 2 Verantwoording

Bij de open residentiële groep van het Lang Verblijfhuis (LVH) van Stichting Project is het toezicht aangekondigd uitgevoerd op 8 oktober 2015. Het toezicht bestond uit de volgende onderdelen:

1. Gesprek met de directeur van Stichting Project.
2. Gestructureerd interview met teamleidster van LVH.
3. Observaties tijdens een rondleiding.
4. Gestructureerde interviews met:
   - Beleidsmedewerker van Stichting Project;
   - Gedragswetenschapper (tevens over Kas di Karko).
5. Gestructureerd interview met twee pedagogisch medewerkers, deels aan de hand van door de inspectie geselecteerde dossiers van kinderen

Bijlage 3 In het rapport gebruikte afkortingen

JGCN	Jeugdzorg en gezinsvoogdij Caribisch Nederland
LVH	Lang Verblijfhuis
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wat is het landelijk toezicht jeugd?
Het landelijk toezicht jeugd bestaat uit de Inspectie Jeugdzorg (IJZ), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ).

Wat zegt de wet over het landelijk toezicht jeugd?
De Jeugdwet geeft de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen de volgende taken:

- onderzoek doen naar de kwaliteit in algemene zin van de jeugdhulp, de gecertificeerde instellingen, de certificerende instelling, het adviespunt huiselijk geweld en kindermishandeling, de Raad voor de Kinderbescherming en de justitiële jeugdinrichtingen;
- toezicht houden op de naleving van de kwaliteitseisen die in de wet staan;
- voorstellen doen voor verbetering.

Het toezicht gebeurt uit eigener beweging of op verzoek van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en/of de minister van Veiligheid en Justitie. Het landelijk toezicht houdt bij de vervulling van haar taak rekening met de behoeften van gemeenten.

Wat is toezicht?
Toezicht houden betekent dat de inspecties informatie verzamelen over de kwaliteit van de instellingen die onder de Jeugdwet vallen, zich een onafhankelijk oordeel vormen en zo nodig ingrijpen. Daarbij kijken zij of het beleid voor deze instellingen in de praktijk goed werkt. De rapporten zijn in principe openbaar. De openbaar gemaakte rapporten staan op de website van de inspecties.

Wat wil het landelijk toezicht jeugd bereiken?
Het landelijk toezicht jeugd wil met haar onderzoeken bijdragen aan:

- het behouden en bevorderen van de kwaliteit van de jeugdhulp en de gecertificeerde instellingen en de andere instellingen in het jeugddomein;
- het versterken van de positie van jeugdigen en hun ouders of verzorgers (de cliënten);
- de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het beleid.

Waarop houdt zij toezicht?
Er zijn vijf verschillende wetten en regelingen met toezichttaken en bevoegdheden voor de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen:

- Jeugdwet;
- Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen;
- Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie;
- Wet Centraal Orgaan opvang Asielzoekers;
- Subsidieregeling opvang kinderen van ouders met een trekkend/varend bestaan.

Op grond van die wetten en al dan niet in samenwerking met andere inspecties wordt er toezicht gehouden op de volgende organisaties:

- de jeugdhulpaanbieders (jeugdzorg, jeugd-GGZ en jeugd-LVB);
- de certificerende instelling voor jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- de gecertificeerde aanbieders van jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de justitiële jeugdinrichtingen;
- de vergunninghouders voor interlandelijke adoptie;
- de opvangvoorzieningen voor (alleenstaande) minderjarige vreemdelingen;
- de Raad voor de Kinderbescherming
- Halt;
- de schippersinternaten.

Inspectie Jeugdzorg
Postbus 483
3500 AL Utrecht
088-3700230

www.inspectiejeugdzorg.nl

